

Okendo I. P. ren hezkuntz esperientzia: hezkuntza konpentsatiboa bigarren etapan

Jose Antonio Quijera*

1. Esperientziaren iturburuak

Okendo I. P. Donostiako Sagues auzoan dago. Bere inguruan eta hurbil, Gros eta Uria auzoak aurkitzen dira.

Saguesen gaur egun bizi diren familien maila sozio-ekonomikoa baxua da. Langabeziak gogorkienik zigortutako auzoa da Sagues.

Maila kultural baxuaren ondorioz, familien hezkuntz alorreko kezka, eta familien lanbideagatik nabarmenki, ikasleak kontrolaturik edukitzea bihurtu da, hezkuntzaren kalitateaz asko arduratu gabe, kasu askotan. Hau dela eta, eskolarekiko jarrera negatiboa sortu zen ikasleengan.

Ildo beretik, haurrek beren famili egoera "sufritu" behar izaten dute askotan: langabezia, alkoholismoa, etab.

Ulergarriak ziren, orain dela lau urte arte ikastetxeari agertzen zitzaizkion egoerak, ikasleen agresibitatearen aldetik batez ere.

Egitura pedagogiko desfasatuak ukatu egiten zituen ikaslegoaren kapazitate sortzailea eta jarrera aktiboa.

Ikaslego honen ezaugarriek dinamika indibidualizatuagoa eskatzen zuten, ezagutzaren mailan sorturiko hutsuneak urtez urte betetzeko nolabait.

Haurrak mailakatzeko erizpidetzat adina onartzeak are handiago egiten zituen ikasleen arteko desnibelak unitate berebean. Horrexegatik, ikasleen porrota handituz zihoan urtetik urtera.

2. Esperientziaren helburuak

Esperientzia honen bidez lortu nahi diren helburuak bi arlo garrantzitsutan bana daitezke.

a) Alde batetik, ikasleek eskolaren martxan parte aktiboa hartzea, eta, azken batean, ikastetxea berena dela oharteraztea. Horretarako, beren eskaera eta ekintza guztiak entzuten eta asimilazio-prozedura batez filtratzen dira.

b) Bestetik, bai dinamika indibiduala bai talde-egitura desberdinak erabiliz, hezkuntz hutsuneak bete nahi dira eta porrotari irtenbideak bilatu.

3. Metodologia: arazo teknikoa

Eredu honetan, sistema pedagogikoak talde homogenoetan integratzea bilatzen du, hurrek motibazioa lortzeko medio bezala. Ikasleak, horrela gaiak beren mailan aurkezturik, estimatuago aurkitzen dira, aurrerapen diskordea baztertuz. Lehen esan dugunez, eguneko une konkretu batzuetan, arlo konplikatuenak landu behar direnean, hezkuntza indibidualari hurbiltzen zaio metodologi eredu hau. Honek ez du esan nahi, momentu hauetan talde-lana baztertua geldi daitekeenik; beste une batzuetan talde-lanarekin egiten da hezkuntza: lan egiteko bi modu hauek konplementarioak dira, ez elkarren aurkakoak.

3.1. Taldeen antolaketa eta banaketa

Ekintza-ereduari begira, ikasleen taldeak egiten dira. Hiru aukera desberdin erabil daitezke, ikusiz a) ikasleen kapazitateak; b) beren adinak; c) ikasle bakoitzaren interesak.

a) aukeran, ez adinak eta ez interesak hartzen dira kontutan. Bakarrik kapazitateak aztertuz eta haurren esperientziaren arabera banatzen dira. Bigarren etapan, hiru gela sortzen dira:

“A” gela: atzerapen handieneko ikasleekin. Oso gela txikia izan behar du, hamar haurrez behekoa, metodologia oso indibidualizatua hobeto jarraitzeko.

“B” gela: ikasle pixka bat atzeratuak elkartzen dira honetan. Atzerapen hau gaindigarria izaten da. Haur gehiago elkar daitezke hemen, 20 bat. Gela berean hiru azpitalde sortzen dira, 6, 7 eta 8. mailen arabera, maila hauen helburu eta edukinak eskuratzeko.

“C” gela: jarraipen normala daramaten ikasleak elkartzen dira hemen. Talde handiena da, 35 ikasle ingurukoa. Aurreko gelan bezala, hemen ere beste hiru azpitalde antolatzen dira.

b) aukeran, ikasleak banatzeko erizpide bezala, adina erabiltzen da. Horrela, arlo batzuetako aurrerapena urteka jarraitzen da, haurren adinei dagozkien helburu konkretuak lortzeko. Hiru talde sortzen zaizkigu bigarren era honetan: 11-12 urtekoena, 12-13koena eta 13-14 urtekoena. Talde bakoitzean 20-22 bat haur sartzen dira.

c) aukeran, beren interesen arabera banatzen dira ikasleak. Lau-bost talde agertzen dira, arlo konkretu desberdinak lantzeko.

Gela eredu bakoitzak eta horretako taldeek mugatzen dituzte beren helburuak.

3.2. Arloen banaketa

Arloen banaketa, azken hiru urte hauetan, aldatu edo, hobeto esan, aurrerapen-prozesuan sartu da, irakasleak urtez urte esperientziaren ebaluazioa eta moldaketak egiten dituelarik.

85-86 ikasturtean, honela finkatu da astebeteko moduluen kopurua:

gela	arloa	moduluak
A	Matematika	5
	Lengoaia	5
	Natur Zientziak	3
	Giza Zientziak	3
	Euskara	3
B	Matematika	4
	Lengoaia	4
	Natur Zientziak	3
	Giza Zientziak	3
	Euskara	3
	Hizkuntza atzerritarra	2
C	Matematika	4
	Lengoaia	4
	Natur Zientziak	3
	Giza Zientziak	3
	Hizkuntza atzerritarra	2

Eredu guzti hauetan ikasleak a aukeraren bidetik taldekatuak daude, eta honela ematen dute goiza. Modulu gehienak 50 minutukoak dira eta beste lau moduluak ordubetekoak, goizeko lau orduak osatu arte.

Gela bakoitzean irakasle bat aurkitzen da, euskarazko espezifikoak beste gela bat zuzenduz. Lau gela dira, eta irakasle bakoitzak bi azpitaldetan banatzen ditu bere indarrak.

Praktiketako irakasleen laguntza ere oso baliotsua izan da: azpitalde guztiak irakasle baten esku egon dira, beti arduradun baten gidaritzapean.

Bestalde, bai hizkuntza atzerritarra eta bai euskara lantzeko, banaketa espezifikoa egiten da, haurren bi arlo hauetako maila eta ezagutza konkretuak ikusiz.

Beste bi aukerak, b eta c , arratsaldeetan erabiltzen dira: b aukera, adinarekin parekatuak doazen arloetan (marrazkia, gimnasia-kirola eta tutoriak), hiru arratsalde oso betez.

Azkenik, c aukera eskulanak lantzeko erabiltzen da, eta, bereziki, tailerretan. Hiruhileko osorako ekintza bat aukeratzen du haur bakoitzak: horrela, gutxienez hiru tailer edo ekintza desberdin lantzen ditu ikasturte osoan zehar. Hauek dira aurtengo taile-

gela	arloa	moduluak
A	Matematika	5
	Lengoaia	5
	Natur Zientziak	3
	Giza Zientziak	3
	Euskara	3
B	Matematika	4
	Lengoaia	4
	Natur Zientziak	3
	Giza Zientziak	3
	Euskara	3
	Hizkuntza atzerritarra	2
C	Matematika	4
	Lengoaia	4
	Natur Zientziak	3
	Giza Zientziak	3
	Hizkuntza atzerritarra	2

Eredu guzti hauetan ikasleak a aukeraren bidetik taldekatuak daude, eta honela ematen dute goiza. Modulu gehienak 50 minutukoak dira eta beste lau moduluak ordubetekoak, goizeko lau orduak osatu arte.

Gela bakoitzean irakasle bat aurkitzen da, euskarazko espezifikoak beste gela bat zuzenduz. Lau gela dira, eta irakasle bakoitzak bi azpitaldetan banatzen ditu bere indarrak.

Praktiketako irakasleen laguntza ere oso baliotsua izan da: azpitalde guztiak irakasle baten esku egon dira, beti arduradun baten gidaritzapean.

Bestalde, bai hizkuntza atzerritarra eta bai euskara lantzeko, banaketa espezifikoa egiten da, haurren bi arlo hauetako maila eta ezagutza konkretuak ikusiz.

Beste bi aukerak, b eta c , arratsaldeetan erabiltzen dira: b aukera, adinarekin parekatuak doazen arloetan (marrazkia, gimnasia-kirola eta tutoriak), hiru arratsalde oso betez.

Azkenik, c aukera eskulanak lantzeko erabiltzen da, eta, bereziki, tailerretan. Hiruhileko osorako ekintza bat aukeratzen du haur bakoitzak: horrela, gutxienez hiru tailer edo ekintza desberdin lantzen ditu ikasturte osoan zehar. Hauek dira aurtengo taile-

rrak: Makrame, soka eta harizko lanak; Sukaldaritza; Natur Zientzietako esperientziak, brikolaia eta marketeriaren aldetik landuta; Zumea eta jostura; Ispilu-lanak.

Beste arratsalde batzuetan, beste lan-tailerrak antolatzen dira, lehengo prozedura berari jarraituz: Eskolako egunkaria; Antzerkia; Liburutegiko lana; Eskolako baratza lantzea.

4. Esperientziaren ebaluazioa eta taldeen zalutasuna

Banaketa-ereduak ez ditu talde finkatuak mugatzen: talde eta azpitaldeok irekiak dira, zaluak nolabait esan. Irakaslegoak hala erabakita, ikasleak talde batetik bestera pasa daitezke urtean zehar, pertsona bakoitzaren aurrerapena aztertu ondoren.

Ikasle bat talde batetik maila altuagoko beste batera pasarazten denean, salto honetan babesteko denbora-epe bat dago. Epe honetan hurrengo mailan lasai ibiltzeko beharko dituen edukinak lantzen dira.

Ostiralero, esperientzian diharduen irakaslego osoa elkartzen da, astearen azterketa eta ebaluazioa egiteko, hurrengo asteko ekintzak antolatuz eta ikasleen aurrerapenak banaka jarraituz. Era berean, epe ertaineko helburu eta ekintzak proposatu eta antolatzen dira.

Periodikoki, beste bilera batzuk egiten dira ikasturtean zehar, esperientziaren jarraipena eta ebaluazioa egiteko. Urte osoaren ebaluazioa bi lerrotan egiten da bereziki: batetik, ikasle bakoitzaren kapazitateen hazkuntza, ezagutzen hedapena, bere ikaskide eta irakasleekiko harremanak, interesak, etab. aztertu eta balantzea eginez; eta, bestetik, lanaren azterketa: fitxak, lan monografikoak, laburpenak, etab.

5. Gaur egungo balantzea

Esperientziaren hasierako helburuak, orokorki, lorturik daude hiru urte hauetan zehar. Kasu konkretu batzuetan, prozedura ez

da azken mugara iritsi, ikasleen jarraipena ez bait da determinatua, oso aldakorra baizik.

Lehen ikasturtearen helburu nagusia, ikasleak eskolaren mian integratzea zen. Hori lortutakoan, hurrengo urratsa hezkuntzaren hutsuneak betetzea izan da eta, hortik hara, kalitatea hobetzea.

Oso ondorio onak lortu direnez gero, esperientziari iraun eraztea da irakasleen asmoa. Kalitatea, hala ere, hobe daiteke irakaslego zabalago baten bitartez.

J. A. Q.

* Esperientzia honen egile "Okendo" Ikastetxe Publikoko irakasleok dira: Gereñu, Loinaz; Mechor, César; Quijera, José Antonio; Ruiz, María Dolores.

EXPERIENCIA EDUCATIVA DEL I.P. OQUENDO: EDUCACION COMPENSATIVA EN LA SEGUNDA ETAPA

EXPERIENCE EDUCATIVE DE L'I.P. OQUENDO: ÉDUCATION COMPENSATOIRE DU DEUXIÈME CYCLE

La ponencia describe el contexto social del Centro, en el Barrio Sagüés de San Sebastián, constatándose particularmente la incidencia del paro en el mismo. El inadecuado equipamiento pedagógico no hace sino agravar las deficiencias educativas.

Como respuesta a la situación, se ha puesto en marcha una nueva experiencia que podemos describir a partir de los siguientes objetivos, metodología, evaluación, flexibilidad y balance final. Se ha pretendido guiar el proceso hacia una educación participativa y a la evitación del absentismo escolar, mientras que metodológicamente se ha atendido con más esmero a la mejor organización y distribución de grupos escolares, reconsiderando también la relación de asignaturas/módulos/aulas y guiando también varios talleres de trabajo manual.

Los grupos educativos se caracterizan por su flexibilidad que permite una fácil acogida de cada alumno que pase a los grupos superiores. La evaluación anual se hace sobre los progresos personales del alumno y el examen de sus trabajos.

En términos generales hay que decir que, tras tres años de experimentación, el proyecto ha logrado sus objetivos principales, aunque haya casos concretos en que no se ha logrado la meta propuesta.

L'exposé décrit le contexte social du Centre, dans le quartier Sagués de Saint Sébastien. Il en constate une incidence du chômage. L'équipement pédagogique inadéquat ne fait qu'aggraver les déficiences éducatives.

En réponse à cette situation, on a mis sur pied une nouvelle expérience que nous décrirons à partir des objectifs suivants: méthodologie, évaluation, flexibilité et bilan final. On a visé à une éducation participative et à éviter l'absentéisme scolaire tandis que, du point de vue méthodologique, on s'est occupé plus soigneusement d'une meilleure organisation et distribution de groupes scolaires, si l'on considère la relation matières/modules/classes et que l'on dirige plusieurs ateliers de travail manuel.

Les groupes éducatifs se caractérisent par leur flexibilité qui permet une réception facile de chaque élève qui passe aux groupes supérieurs. L'évaluation annuelle se fait à partir de ses progrès personnels et de l'observation de ses travaux.

Dans l'ensemble, on doit dire qu'après trois ans d'expérimentation, le projet a atteint ses principaux objectifs même s'il existe des cas concrets où l'on n'est pas parvenu au but visé.